

O VÝTVARNÉ TVORBĚ ČLENŮ GRAFIČANKY

PhDr. Blanka Stehlíková

Hudba a výtvarné umění mají mnoho společného. Před lety připomněl Petr Eben analogii tvůrčích problémů již podobností názvosloví: „Každou chvíli slyšíme od malířů o barevných tónech, o rytmu tvarů, o harmonii barev či kompozici obrazu, a naopak je zvuk často vyjádřen atributy malířství, mluvíme-li o barvě zvuku, o melodické linii, o pestrosti a svítivosti orchestru či o architektuře symfonie.“ Proto není divu, že ze vztahu těchto umění vzešla i Grafičanka, snad jediné hudební těleso na světě složené výhradně z výtvarných umělců.

Na současné výstavě, uspořádané k 100. výročí Sdružení českých umělců grafiků Hollar a k 45. výročí vzniku Grafičanky, se opět setkávají všichni její členové, byť někteří už jen prostřednictvím svého díla. Na prvním místě je třeba jmenovat otce zakladatele *Kamila Lhotáka*, umělce, jenž od konce třicátých let ve svých obrazech, kresbách a grafických listech zaznamenával „svět, ve kterém žijeme“, svět současné technické civilizace s nostalgickými ohlédnutími na její počátky, ještě plné důvěry v její všemocnost, s konfrontací reality všedního dne a věčné lidské touhy.

Jaroslav Hořánek byl už jedním z prvních poválečných absolventů Akademie. Zažil na ní ještě profesory *Jakuba Obrovského* a *Vratislava Nechlebu*, což jej zřejmě motivovalo k hledání vlastní cesty – od imaginativních poloh k lyrické abstrakci. V Hollaru patřil mezi první vyznavače a propagátory serigrafie. Spolu s *Vladimírem Suchánkem* byl nejen spoluzakladatelem Grafičanky, ale také spoluiniciátorem obnovení SČUG Hollar ještě před listopadem 1989.

Vladimír Suchánek – nejdéle sloužící předseda tohoto sdružení a kapelník Grafičanky – se zapsal do dějin české grafiky především barevnými litografiemi, oscilujícími mezi skutečností a snem. Způsobem lavírované kresby přenášené na litografický kámen kdysi okouznil i *Jana Zrzavého*.

Jiří Anderle je jedním z nejcitovanějších českých umělců, jejichž tvorbu snad ani nelze charakterizovat pár slovy. Proměňuje se v čase, zůstávají jí velká a znepokojující témata doby. *Karel Demel* a *Jiří Slíva* se stali členy Grafičanky dříve než členy Hollaru, jehož činnost byla zastavena za takzvané normalizace. Demel, který nejdříve vystudoval konzervatoř, nezapře svým metaforickým vyjadřováním a dokonalým ovládnutím tisku z hloubky přináležet ke Sklenářově škole s tehdejšími asistentem *Jiřím Anderlem*. *Jiřího Slívu* lákaly po studiu ekonomie a práci v Ústavu pro filozofii a sociologii ČSAV hned tři Múzy, z nichž se nejvíce prosadila ta bezejmenná – výtvarná. Kreslený humor, jímž oživoval a oživuje stránky domácího i zahraničního tisku, se mu podařilo uvést také do grafiky, především do barevné litografie.

Jan Antonín Pacák, vyučený keramik a vystudovaný malíř, ale také člen legendární skupiny Olympic, měl rád lidové umění, které ve své tvorbě také rád citoval s humorným podtextem, což dosvědčoval i signaturou – *Jeňýk Pacák*.

O veřejném i méně veřejném životě Grafičanky vypovídají snímky dvorního fotografa *Miroslava Hucka*. Snad nejkrásnějším dokladem je fotografie z Karlova mostu.

V loňském roce opustil Grafičanku její teoretik *Adolf Born*, známý široké veřejnosti svou mnohostrannou tvorbou, v níž dovedl potěšit laskavým humorem, přecházejícím s postupem let ke grotesknosti i nostalgii. Snad se také vrátil na své bohatě rozkvetlé mrazotvorné louky čestný dirigent a udržovatel československé vzájemnosti *Albín Brunovský*. Odešel i *Oldřich Kulhánek*, pozorně zkoumající neduhy světa skalpelem svého zraku, který díky návrhům bankovek byl v Grafičance jmenován ministrem financí. Ač odešli, vrací se nám tu ve svém díle, které zároveň představuje půlstoletí vývoje naší grafické tvorby. Svědčí zároveň o přátelství mezi generacemi, o vzájemném porozumění k odlišným názorovým proudům, a vždy s úctou k tradici dokonalého „řemesla“.